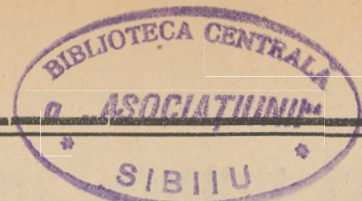

Telegrafu Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează **Redacției** Telegrafu Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor
un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează **Administrației** ziarului Telegrafu Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Lupta Bisericii ortodoxe din Iugoslavia

Când acum vreo jumătate de an ziarele aduceau știrea că I. P. S. Sa patriarhul sârb Varnava a amenințat pe prim-ministru Stoiadinovici cu excomunicarea în caz că va încheia Concordatul cu Vaticanul, nu credeam prea mult că această amenințare cuprinde în ea atâta potențial de hotărâre, încât să fie în stare a se transforma la momentul necesar în realitate. Dar astăzi vedem că conducătorul Bisericii surori a privit chestiunea foarte grav. Chiar dacă formală amenințare nu s'a tradus în faptul exact al excomunicării, în fond nu numai primul ministru Stoiadinovici, ci și alți opt colegi de cabinet și deputați ortodocși cari au votat în favoarea Concordatului au fost desbrăcați de toate drepturile ce decurg din calitatea de membru al Bisericii. Pedepșa are caracter provizoriu până la judecarea vinovaților de către tribunalele ecleziastice. Dar după această judecată, făcută de forurile unei Biserici care s'a dovedit că nu știe să glumească atunci când sunt la mijloc interesele ei vitale, nu este exclus, dimpotrivă e foarte probabil, că pedepșa va deveni definitivă.

Gestul Bisericii sârbești, analog marilor gesturi de curaj supraomnesc din vremurile de odinioară, a impus umplând lumea de respect și de admirație. S'a manifestat în el o conștiință a valorii, a demnității și a tăriei proprii. Demnitatea și tăria nu sunt realități date odată pentru totdeauna în aceeași măsură, ci ele se câștigă printr'o afirmare. Sunt tare când vreau să fiu tare și când afirm că sunt tare. Sunt realități create spiritual de personalitatea cuiva. E o auto-

creștere a personalității prin voință și afirmare. Sunt produsul puterii creatoare a voinții și a afirmării. Iar vrea și afirmarea vin din conștiința, din intuiția lucidă a rostului înalt care-l ai, a mesianității pe care o prezinți, a surselor dumnezeiești de putere virtuală care-ți stau la baza existenței.

În Biserica ortodoxă s'a bă s'a dovedit, spre uimirea generală a unei lumi indiferentiste, raționaliste și oportuniste, că există și acea conștiință a valorii sale dumnezeiești și vrerea de-a fi de fapt și actual ceea ce are posibilitatea și misiunea să fie: forța de căpetenie a societății omenești, a statului și a națiunii.

Și ceea ce-i mai îmbucurător este că lupta aceasta nu e susținută de o singură personalitate. Se întâmplă adeseori că acțiunile mari se razimă pe umeri unei singure personalități care însă pentru a da ecou și eficacitate acțiunii sale se prezintă ca lucrând în numele unei colectivități, deși mulțimea nu-i dă mai mult decât o slabă aprobare.

Fără îndoială, patriarhul Varnava a fost o personalitate impunătoare, dărză, care a dus lupta până la moarte. Și faptul că a murit tocmai în punctul culminant al acestei lupte, cu siguranță datorită și agravării pe care supărările morale le-au adus boalei sale, îl ridică pe un soclu de legendă, de martiriu și de eroism, și figura lui intrată astfel în conștiința poporului sârb va fructifica puterea de luptă și de credință ortodoxă.

Dar faptul că măsura de pedepșire a guvernului și a deputaților a fost luată de membrii Sf. Sinod sârb

după moartea patriarhului Varnava, precum și faptul că opoziția împotriva Concordatului e îmbrățișată și în parlament și în opinia publică de păturile largi, de țara ortodoxă aproape întreagă, arată că iubirea de Biserică și curajul de-a lupta pentru ea e un apănagiu general al fiilor Bisericii sârbești. Am văzut în fotografiile publicate în ziare preoți în odăjdii conducând mulțimi înfocate de credincioși. În multe părți ale țării au fost ciocniri serioase cu armata, căzând numeroși martiri pentru apărarea Bisericii. Biserica acolo nu e o umbră și-un motiv de oratorie nesinceră pentru ipocriți, ci o realitate centrală, cea mai scumpă și mai esențială pentru viața credincioșilor, intelectuali și țărani.

Cât de mult e îmbrățișată lupta Bisericii surori de păturile largi ale poporului, se vede și din efectele ei.

Di primministru Stoiadinovici se ocupă în toate discursurile pe cari le rosteste prin toate orașele numai cu tema Concordatului. E problema care frământă și agită țara și care turbură siguranța guvernului. A ajuns până acolo cu retragerea — după ce n'a mai prezentat Concordatul și Senatului spre ratificare — încât în zilele acestea a declarat că e dispus să modifice Concordatul. («Concordatul nu este încă o lege definitivă, și dacă el nu satisface nici doleanțele croaților catolici, el poate fi eventual modificat»). Dacă Biserica ortodoxă sârbă continuă lupta, și sigur că o va continua, vom vedea în curând și evenimentul — *înlăturării unui Concordat*.

Starea de agitație produsă în stat de această luptă a determinat până și pe Croații catolici să declare că renunță la Concordat, numai pentru liniștea țării și pentru buna conviețuire cu frații lor ortodocși. Ei cer să se încheie o convenție cu ei, în cadrul statului, nu să fie făcuți obiect de convenție cu un al treilea,

străin și de ei, cu atât mai mult de statul iugoslav. Ceeace vreau ei, este nu satisfacerea ambițiilor Vaticanului de putere tutelară și de mixtiune în cadrul Statului, cum vrea mâna noastră de uniți aliați cu catolicii unguri interesați, ci asigurarea unor drepturi onorabile pentru viața lor bisericască.

Lupta bisericii ortodoxe surori și a poporului ortodox sârb trebuie să ne umple de admirație mai ales când știm că populația catolică este acolo aproape egală cu cea ortodoxă.

Poporul vecin așa de gelos de independența sa reacționează energic și până la biruință împotriva unei noi aserviri care amenință de sub masca Concordatului. Din lupta aceasta în care pulsează atât de viu spiritul de mândrie națională și de atașament la Biserică, avem multe de învățat noi cari ne lăsăm umiliți, bațjocoriți și prădați de puterea străină a Vaticanului în numele unei infime minorități de uniți și de catolici.

Lupta noastră contra Concordatului ce-a fost, în comparație cu cea a sârbilor? Ne ferim de orice adjectiv. E drept că pe atunci spiritul ortodox și național era narcotizat și credem că dacă s'ar pune azi problema încheierii unui Concordat, s'ar ridica și la noi o valbură în stare să-l măture dela ordinea zilei. Dar chiar pentru timpul de atunci a fost prea puțin. Singurul care a luptat doar, îndelung, a fost I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae. Incolo apatie, lașitate, oportunism. Era atunci în Regentă I. P. S. Sa Patriarhul Țării. Ce mari complicații n'ar fi produs opoziția intransigentă, până la plecarea din Regentă, a I. P. S. Sale. Era un moment în care se putea intra în istorie glorios.

Dar a trecut.

Cel puțin de aci înainte să vedem «să nu mai păcătuim!» **D. S.**

* FOIȘOARA *

Doctrina mântuirii în primele patru veacuri

(4) de Pr. Ilarion V. Felea

La fel e și ucenicul său Tațian, care însă asupra răscumpărării ne face o expunere deși poetică, dar cât se poate de corectă. El mărturisește că omul când a ieșit din mâna lui Dumnezeu, trăia în comunitate cu El. Duhul lui Dumnezeu era în om și aripile Duhului țineau șborul sufletului său în înălțime. Dar prin păcat, omul și-a pierdut aripile sufletului și a căzut la pământ, în întunec. Aci sboară numai ca puii cei mici, cari mai mult arată că ar vrea să sboare, dar nu pot și iarăși cad la pământ. Abia i-au mai rămas omului câteva schințete din Duhul lui Dumnezeu (Oratio adv. graec. cap. XIII; Migne, P. Gr. Tom. VI; J. A. Moehler; Athanasie cel Mare, trad. de Ep. Athanasie, București 1900, p. 40). Din

acest întunec ni-a salvat Isus Hristos, Dumnezeu în chip de om, θεος ἐν ἀνθρώπου μορφῇ, care s'a făcut învățătorul și exemplul nostru. El ne-a răscumpărat și ne naște din nou prin patima Sa, câștigându-ne din nou Duhul, pierdut prin păcătuire (Moehler-Athanasie, op. cit. p. 40).

Sfântul Irineu, episcopul Lugdunului, în opera Sa *Contra Haereses* (Lib. V; Migne, P. Gr. Tom. VII), între toți părinții antiniceeni, ne dă lămuririle cele mai clare asupra soteriologiei. El învață că „Eva prin neascultare s'a făcut pricina morții pentru sine și pentru tot neamul omenesc” (Id. ib. Lib. III, cap. XXII). Astfel omul după ce din fire a fost creat pentru Dumnezeu, a căzut din har și a devenit într'o stare nefirească, — a ajuns rob al diavolului. Totuși, din dragoste față de făptura sa, Dumnezeu a trimis în lume pe Fiul și Cuvântul său, ca El să fie începutul unui neam nou. El, Cuvântul, ne-a învățat lucrurile lui Dumnezeu, căci altul nu putea cunoaște tainele și gândurile lui Dumnezeu, — și, ca om adevărat ne-a răscumpărat prin sângele său, dându-se pe sine preț de răscumpărare pentru noi cei ce căzuserăm în ro-

bie (Lib. V, cap. I; Moehler-Athanasie, op. cit. p. 23—24).

Cuvântul intrupat, a cuprins (ανακεφαλαιώσεις=cuvânt scump lui Irineu) în sine omenierea întreagă, colectiv și individual, devenind un nou Adam, care a restaurat în om chipul și asemănarea lui Dumnezeu (Quando incarnatus est et homo factus, longam hominum expositionem in se recapitulavit, in compendio nobis salutis praestans, ut quod perdideramus in Adam, id est secundum imaginem et similitudinem esse Dei, hoc in Christo Iesu reciperemus) (Lib. III și V; Tixeront, I op. cit. p. 265). Prin supunerea sa Isus expiază păcatul ne-supunerii. Prin sângele său și prin moartea sa sântem răscumpărați din captivitatea păcatului. (Verbum potens et homo verus sanguine suo rationaliter redimens nos, redemptionem semeti psum dedit pro his cui in captivitate ducti sunt) (Lib. V; cf. Tixeront, op. cit. p. 266).

Foarte logic scrie Irineu în contra docheților și a ereziei lui Basilide, care învățau că în timpul patimei eonul Hristos s'a depărtat de omul Isus, — când susține că dacă Hristos nu ar fi fost Dum-

nezeu și om adevărat și nu ar fi pățimit într'adevăr, atunci El nu ni-ar fi putut împărtăși nici un har, fiindcă n'a pățimit. Apoi este ilogic ca El să pretindă ucenicilor și urmașilor săi să poarte cu răbdare crucea suferinței, fără ca El să o fi purtat. El nu putea veni înre oameni cu amăgiri, ca adevă ei să sufere ceva ce el nu a suferit. Dar El a fost Fiul cel bun al Tatălui care ca om a șters neascultarea noastră, a legat pe cel tare și a izbăvit pe cel slab, a nimicit păcatul și ni-a dat mântuirea. El a împăcat și a unit pe om cu Dumnezeu. El a fost mijlocitorul împăcării înrudit fiind cu ambele părți, și cu omul, și cu Dumnezeu. Dumnezeu vine în ajutorul omului și omul se supune lui Dumnezeu prin El. Așa încât cei ce spun că Isus Fiul a avut numai un chip părut și n'a fost om desăvârșit, sânt blestem și apărătorii păcatului (Lib. III, cap. XVIII).

Tot așa de just răspunde Irineu ebioniților, polul opus docheților, cari învățau că Isus „Hristos a fost numai om, născut din Iosif”. Ceice cred în felul acesta, mor în vechea robie, pentru că nu sânt uniți prin Isus cu Dumnezeu, și nu au dobândit

Preotul și munca agricolă

Isvorul bogăției din țara noastră este, fără îndoială, agricultura. Țăranul român, cât de sărac ar fi el, este agricultor. În vremurile mai îndepărtate, în vremurile de iobăgie chiar, și preoții dela țară erau tovarăși de suferință cu credincioșii lor în ogorul grofilor unguri, ear în sfințele Dumineci și sărbători aceiași preoți, frânți de oboseala robotei de peste săptămână, împărțiau credincioșilor darurile Sf. Duh în Biserica și pe la casele credincioșilor lor.

Datorită acestui fapt, legătura dintre credincioși și preot era cât se poate de strânsă: îi unea munca și suferința deopotrivă. Țăranul de atunci și cel de azi iubește păstorul duhovnicesc, care se îndeletnicește cu felul lui de muncă.

Și azi toate parohiile dela țară au pământ arător și fâneaț, al căror beneficiar este preotul. Și aceasta face ca și azi mare parte din preoțimea noastră să muncească pământul ce i s'a dat, să-l muncească rațional pentru profitul său și, mai ales, să fie pildă de urmat prin munca lui rațională și de păstoririi săi.

Firește că, mai întâi de toate, misiunea preotului e mai presus de orice ocupațiune pământească: după cum trupul are nevoie de hrană pentru existență, tot așa și mai mare nevoie are sufletul de hrană duhovnicească. Și preotul pentru aceasta este așezat în mijlocul credincioșilor săi: să împărtășească tuturor această hrană. Rolul său este de a aduce cerul pe pământ și pe cei de pe pământ să-l înalțe cu sufletul la cer.

Vremurile schimbă mereu lucrurile. Setea religioasă și trebuințele sufletești ale poporului sânt azi mai multe decât cele din trecut. Preotul și credinciosul de azi trebuie să lupte cu fel de fel de sectari, cu diferite curente sociale,

propagate de atâtea partide politice, — dar și țăranul de azi e mai greu de convins decât cel din trecut.

Și atunci, iată că preotului, ca să răspundă la chemarea sa, i se cere mai mult între credincioși, decât molitvelnicul, — dupăcum bine preciza mai de unăzi într'un articol părintele Ilarion V. Felea dela Arad.

Azi, nu se potrivește să vezi pe preot toată vara cu sapa în brazdă cu țărani...

Și nu e ceva mai penibil, decât să întâlnești un frate preot țărănit complet, cu limbajul lui și concepțiile lui aproape identice cu ale țărânului. Străin de preocupări mai înalte, un astfel de frate în apostolat nu mai are timp să citească, vorba și accentul lui sânt nepotrivite hainei ce o poartă.

Se poate ocupa de sine înțeles cu munca agricolă și chiar trebuie să se ocupe preotul dela țară. Dar, să-l vezi pe câmp devalma cu țărani, cred că nu mai e potrivit. Munca astfel concepută, îl reține dela lectură și dela datorințele sale preoțești.

Azi, mai mult ca în trecut, preotul trebuie să se străduiască pentru luminarea sa și a credincioșilor; trebuie să se străduiască pentru restabilirea dragostei și a frăției între enoriași pe cari îi învrăjbesc politicienii; trebuie și mai mult să ostenească pentru frățietatea și ajutorul reciproc dintre credincioși.

Iată rolul preotului în mijlocul fiilor săi sufletești și în legătură cu cele pământești, și cu cele sufletești.

Pr. Traian Moșic

P. S. Sa episcopul Policarp al Americii a sosit zilele acestea în țară pentru aranjarea mai multor chestiuni de obște interes. La hramul Mănăstirii Bodrogului, P. S. Policarp, cu învoirea P. Sfințitului episcop Andrei al Aradului, a slujit și predicat.

slobozenia de care vorbește sfântul Ioan în cap. 8, 36: Fiul vă va face liberi. Unii ca aceștia sânt lipsiți de darul vieții de veci; rămân supuși morții, „căci nu au primit doctoria pentru viață”, — și citează în sprijinul afirmațiunii sale psalmul 81, v. 6—7: „Dumnezei sântei și fii ai celui preafinalt toți. Iar voi ca niște oameni murii”. Cei cari primesc pe Isus ca om și Dumnezeu se îndumnezeesc, iar ceilalți mor ca niște oameni. „Căci Cuvântul lui Dumnezeu s'a făcut om și Fiul lui Dumnezeu Fiul omului, ca omul, unindu-se cu Cuvântul lui Dumnezeu să primească înfierea și să se facă fiu lui Dumnezeu. Căci n'am fi primit nestrăciunea și nemurirea altfel, decât numai unindu-ne cu nestrăciunea și nemurirea” (Lib. III, cap. XIX; Migne, P. Gr. VII).

Prisma prin care privește Irineu economia mântuirii este Hristos ca om și Dumnezeu. Om desăvârșit și Dumnezeu adevărat. „Prin sângele său ne-a răscumpărat Isus Hristos, dând sufletul său pentru sufletul nostru și trupul său pentru trupul nostru” (Lib. V) (idee întâlnită și la Clement Romanul).

Hristos este al doilea Adam. „In primul Adam am vătămat noi pe Dumnezeu, neîmplinind porunca Lui; în al doilea Adam însă ne-am împăcat cu El care s'a făcut ascultător până la moarte; căci nu altuia am fost noi vinovați, ci aceluia a cărui poruncă am călcat-o dela început”. Patima lui este o taină pentru că rodul ei este înțărare și bunătațe. Mântuitorul „prin patima sa a surpat moartea, a desființat răstăcirea, a nimicit stricăciunea, a înlăturat neștiința, a făcut cunoscută viața, a arătat adevărul și ne-a dăruit nestrăciunea” (Lib. II, cap. XX; cf. Moehler-Athanasie, op. cit. p. 25—27).

Oamenii prin puterile lor „nu se pot izbăvi de rana cea veche a șarpelui”, decât crezând în Hristos cel răstignit (Lib. II, cap. II). „Hristos a murit pentru ca testamentul Evangheliei cel descoperit și cetit întregii lumi, mai întâi să facă slobozi pe robii săi, apoi să-i așeze moștenitori ai săi; iar moștenirea este a Duhului” (Lib. V, cap. V). Prin moartea lui Isus primim puterea Duhului Sfânt în lăuntrul nostru, numită așa de frumos roua ce se pogoară din cer. Ea ne deșteaptă și dă viață membrilor muritoare. „Roua ce se pogoară dela Dumnezeu ne este de trebuință spre a nu ne vesteji și a fi neroditori. Domnul a încredințat Duhul Sfânt pe omul care căzuse între tâlhari, căruia, pentru a Sa milostivire, El singur i-a legat ranele, pentru ca noi primind prin Duhul Sfânt chipul și asemănarea Tatălui și a Fiului, să înmulțim talaetul ce ni l-a încredințat și să-l înapoiem Domnului cu multă dobândă” (Lib. II, cap. XVII; Moehler-Athanasie, op. cit. p. 27—28).

Iată cât de limpede și logic exprimă sfântul Irineu doctrina răscumpărării. Putem continua cu ideile lui și cu citatele din opera lui, tot aceeași doctrină clară și aceeași concluzie întemeiată pe texte biblice o vom întâlni cu privire la răscumpărare.

Ar trebui să dăm o înțelegere prea mare lucrării de față, ca să arătăm cum căutau apologetii să explice dumnezeirea Fiului și nașterea Lui din Tatăl, precum și teoriile lor despre suflet, funcțiunile și căderea lui. Fapt este că în privința aceasta ei depășesc uneori învățătura bisericii ispitite și înșelați mai ales de speculația filosofiei filoniene și neoplatonice. Cu o astfel de speculație se ocupă după Iustin, Ate-

Sfințirea pietrii fundamentale a bisericii dela Bazna

Duminecă, 1 August 1937, s'a sfințit peatra de temelie a bisericii ortodoxe române din stațiunea balneară Bazna.

Preoțimea ortodoxă a Târnavei, convocată în conferință de vară de către părintele protopop Gh. Oprean, și-a strâns rândurile în număr impunător și, conștie de însemnătatea actului, s'a prezentat demn în fața numărului mare de vizitatori ai băilor veniți din toate unghiurile țării.

Sfânta liturghie s'a săvârșit în capela băilor de către un sobor de preoți în frunte cu protopopul Gh. Oprean, iar evanghelia zilei a tălcuit-o frumos preotul V. Jetcu.

După terminarea serviciului divin cei 16 preoți în odăjdii s'au încolonat în fruntea numeroasei asistențe, având ca înainte stătător un grup de juni dela Blăjel cu falnicul drapel tricolor.

Era ora 12, când coloana ortodoxă a străbătut drumul și aleea principală a băilor și cadența pașilor măsurată de innuri sfințe până la locul de edificare a bisericii de sub umbra falnicului cămin preoțesc al Asociației clerului ortodox „A. Șaguna” din Arhidieceză.

Sute de creștini, români și străini, au asistat la frumoasa slujbă de punere a pietrii fundamentale a noului Sion ortodox, ascultând cu evlavie conținutul hrissovului pe care s'a înscris — după pomenirea strălucitei domnii a M. Sale Regelui Carol II și a păstoririi luminoase a I. P. S. Mitropolit Nicolae — numele ostenitorilor la ridicarea bisericii: protopop Gheorghe Oprean, p. adm. Hertioaga, prof. Muntean, a directorului sanitar al băilor Dr. V. Bidu, inv. P. Marcu ș. a.

Hrisovul semnat de cei prezenți s'a așezat după datina și ritul strămoșesc în crucea temeliei, ca să fie mărturie îndepărtărilor urmași de zel și truda generației, care a făurit unirea neamului și a rupt ghița străină în Ardealul desrobit.

Cuvântul actului solemn l-a rostit însuflețit părintele protopop Oprean, încadrându-l în admirabile asemănări despre Biserica neamului. Solemnitatea s'a încheiat cu vorbirea primarului stațiunii, dl senator Muntean.

La ora 2 s'a servit o masă comună, ear la ora 5 s'a ținut în sala festivă a băilor conferința preotului A. Marcovici despre: „Credința ca mijloc de tămăduire a suferințelor sufletești și trupești”, careia i-a precedat cuvântul de deschidere al președintelui protopop Gh. Oprean.

Constatam cu bucurie, că preoțimea ortodoxă a Ardealului e promotorul actelor mărețe creștinești și românești, îndeplinindu-și misiunea fără șovăire.

Pr. A. Marcovici

Comitetul parohial ortodox din comuna Daia-săsească, județul Sibiu,

aduce cele mai călduroase mulțumiri bine credincioșilor creștini, iubitori de Hristos și Biserica Lui, care au contribuit la fondul de zidire a bisericii noastre, între care sânt și dnii: Dr. N. Regman prefectul județului Sibiu și delegația permanentă a județului, care ni-au dat ajutoare câteva zeci de mii de lei, precum și dl Ilie Floașiu deputat, care ne-a ajutat cu 5000 lei, dl farmacist Ionel Domnariu, Oastea Domnului din Brașov, Primăria comunală Rășinari, Tișlica, Mercurea, Șelimbăr, Cristian, Fofeldea, Hamba, și comitetul școlii din Cristian.

Tuturor unităților armatei din Sibiu, dela care prin dnii comandanți am obținut frumoase ajutoare, P. Cucernicul protopop Serafin, și dl plutonier Iustin dela spitalul militar Sibiu. Tuturor P. Cucernicilor protopopi și preoți de prin parohii, cari ni-au dat mare concurs de am putut colecta prin diferite parohii ale arhiepiscopiei Sibiului. Tot pe această cale aducem mulțumiri dlui ministru Inculeț, dlui ministru regal de externe, dlui ministru de agricultură, dlui ministru Samsonovici, dlui ministru al cultelor și tuturor binecredincioșilor creștini al căror nume nu l-am trecut aici.

Pentru toți noi rugăm pe bunul Dumnezeu să-i pomenească în Cartea lui cerească și să le dăruiască fericirea cea lumească și cea mai presus de lume. Spre pomenire veșnică noi îi vom scrie în cartea ctitoriei noastre numită „Cartea de aur” a bisericii noastre, — biserică ce o începem a zidi în luna August 1937.

Daia, la 15 August 1937.

Oficiu parohial:
Pr. Eug. Brânzescu

magora, Tațian, Teofil din Antiochia. Doctrina mântuirii o expun mai cu temei Tertulian, Ciprian, Clement Alexandrinul, Origen, și în fine sfântul Atanasie cel care deține primul și definitivul merit că doctrina mântuirii a fost încununată și consfințită prin pecetea unei hotărâri a bisericii ecumenice.

În contra ereticului Praxeas (Adv. Prax. cap. I; Schwane, I, p. 305), care învăța că „Tatăl însuși s'a pogorât în Fecioara, el însuși s'a născut dintr'nsa, a pățit, în sfârșit el însuși este Hristos”, — ca și în contra lui Marcion și a celorlalți eretici ai vremii sale, Tertulian apără învățătura biblică și tradițională a bisericii. În lupta cu gnosticii și cu ereticii, el a avut prilejul să scrie gândiri alese și adânci, despre Fiul, arătând că scopul întrupării este să mântuiască pe păcătoși și să le împărtășească cunoștința și purtare dumnezeiască (Moehler-Athanasie, op. cit. p. 78). „Dumnezeu a viețuit între oameni — zice el — ca omul să poată învăța a vieții ca Dumnezeu. Dumnezeu s'a făcut asemenea omului, ca omul să se facă asemenea cu Dumnezeu. Dumnezeu se arată mic, pentru ca omul să poată ajunge cu adevărat mare” (Adv. Marc. Lib. II, cap. XXVII). Isus Hristos a venit pe pământ, ca să înnoiască toate, să le aducă la starea dela început; așa ca după cum toate au început prin El, toate să se și desăvârșească *ανακεφαλαιωσασθαι* (vezi și Irineu) în El și prin El (De monog. cap. V). Intregă lucrarea Sa și patima Sa a avut și a tins spre scopul acesta mântuitor (Id. ib. cap. III; De orat. cap. V; Adv. Marc. lib. III, cap. VIII; Moehler-Athanasie p. 78—79; Schwane I, p. 305—306).

Ciprian, ca și Tertulian, consideră

moartea lui Isus, ca principii regenerării și mântuirii noastre. El ne-a răscumpărat cu prețul sângelui său, pretio sui sanguinis (Adv. Demetr. XXVI; De orat. domin. XXX; Tixeront, I p. 416).

Tot așa Clement Alexandrinul, constată, că omul zace în rătăcirea păcatului din care prin puterile sale nu se putea ridica. De aci necesitatea unui răscumpărător.

În scrierile lui Clement opera Mântuitorului are două fețe: una operă de revelație și învățătură, — a doua, operă de răscumpărare și mântuire (Tixeront, I p. 290). Ca Mântuitor Isus Hristos este răscumpărarea noastră, *λυτρον εαυτων επιδιδοϋς*; jertfa de ispășire a păcatelor noastre (Quis dives salvetur XXXVII; Paed. III; Strom. V). El a săvârșit mântuirea omului din păcat nu numai dându-se pe sine exemplu de virtute și înțelepciune, ci prin moartea Sa a biruit moartea noastră. Răstignirea Lui reprezintă un mister, „o jertfă neînțeleasă și netălmăcită” (Paed. lib. II, cap. III; Strom. lib. IV, cap. X—XIII; Migne, VIII—IX; Schwane, I, p. 322—323).

Om, la început liber de poftă păcătoasă, a căzut în mreja păcatului. Când Domnul a voit să-l elibereze din legăturile lui, s'a făcut trup — o divin mister — a biruit șarpele, a învins tiranul și, cu brațele întinse, a declarat că omul care a fost sedus prin poftă rele și înlănțuit de ele, este răscumpărat. O mister adorabil! Domnul murea și omul învia din morți și cel care fusese gonit din rai, a primit, prin supunerea Lui, un preț n.ult mai înalt, cerul” (Cohort. II 86; Schwane, I p. 323—324).

Numai prin Isus Hristos primește omul pe Duhul sfânt care-i ajută să fie virtuos și să cunoască adevărul (Strom. lib. V cap. XIII și lib. VI cap. XVIII). În scrierea sa

Probleme-Recensii-Comentarii

Problema Palestinei. — Ziarul *Curentul* a deschis un chestionar cu privire la problema actuală a Palestinei.

Pentru a cunoaște și părerea bisericii noastre ortodoxe, prin conducătorii ei, părinți suflători ai țării, ziarul s'a adresat, în primul rând, I. P. S. Sale Patriarhului Miron.

I. P. S. Patriarh a răspuns, că întrebările puse de *Curentul*, cu privire la chestia evreiască a Palestinei, își găsesc un răspuns indirect în ceea ce a spus anul trecut, *evreilor din Londra*, pe când înaltul prelat se găsea în capitala Angliei.

În convorbirea de atunci, dintre Patriarhul României și delegații Alianței izraelite mondiale (sefrabinul Londrei Dr. Beck și încă doi inși, probabil membri dela conducerea „Alianței izraelite mondiale”), se cuprinde opinia I. P. S. Sale Patriarhului în problema palestiniană.

În această, hotărâtă și românească, opiniune se arată delegaților evrei, cum jidovii au inundat țara ca un potop, atât în cursul războiului, cât și mai ales după război, încât au început să ne pericliteze însăși existența noastră de Români și creștini.

Sânt orașe și finituri întregi, — a spus I. P. S. Sa, — unde nimic nu mai e românesc, decât sărăcia, mizeria cea mai neagră, „umbra spinului”. Îți vine să plângi de mila bietului popor român, căruia îi stoarce și măduva din oase.

A ne apăra, este o datorie națională și patriotică, iar nu „antisemitism”.

A nu reacționa, a nu activa spre a scăpa de această plagă, înseamnă a fi niște lași, indolenți și a ne duce de vii la groapa și peirea ce ne așteaptă.

Unde e scris că numai dv., evreii, aveți privilegiul de-a trăi pe spinarea altor popoare, și pe spinarea noastră a României, ca niște paraziți?

Unde-i scris că nouă nu ne este îngăduit a simți cum ne sugeți vloga poporului și creștinului, până e silit să-și părăsească casa și vatra părintească și să iee „frunza'n buze și lumea'n cap”?

despre bogatul care se mântuește, Clement pune în gura Mântuitorului următoarele cuvinte: „Eu te-am renăscut pe tine cel născut de lume spre moarte. Eu te-am făcut slobod, te-am mântuit, am dat pentru tine prețul de răscumpărare. Eu ți-am arătat fața Tatălui celui bun, să nu chemi pe nimeni pe pământ Tată. Lasă morții să-și îngroape morții lor, iar tu urmează mie. Eu te aduc la împărțirea bunurilor negrăite și veșnice, pe care ochiul nu le-a văzut... Eu sânt hrănitorul tău, mă dau pe mine însumi ca pâinea ta. Nici unul din ceice mănâncă această pâine, nu va gusta moartea; în toate zilele mă dau pe mine ca beutură a nemuririi. Eu, învățătorul înțelepciunii cerești, m'am luptat pentru tine până la moarte, am nimicit moartea ta la care erai osândit, pentru păcatele tale și pentru necredința ta” (Id. cap. XXV; Moehler-Athanasie p. 81).

Pe urmele lui Clement Alexandrinul în expunerea soteriologiei merge și învățăcelul și urmașul său, Origen. Pentru Origen, Hristos este soarele duhurilor, iar Evanghelia, lumina cunoștinței (Moehler-Athanasie p. 87). Isus este Logosul divin, înțelepciunea, dreptatea și adevărul (In Mat. VII), născut din ființa Tatălui ca raza din soare (Omil. In. Ier. IV). Născut din veci, „scris este: Fiul meu este tu, eu astăzi te-am născut. Astăzi este deopotrivă cu veșnicia” (Tom. I. Ioan XXXII). Deci „Dumnezeu adevărat”, — „din fire Dumnezeu” și Mântuitor al oamenilor; după mărturisirea sfântului apostol Ioan, lumina, ușa, calea, adevărul, viața și învierea lumii (Moehler-Athanasie p. 97).

Cum tâlmăcește Origen opera răscumpărării? În legătură cu comentariile pe care e face Evangheliei lui Ioan, I Epistole că-

Unde-i scris că noi n'avem dreptul a ne scutura de această primejdie ca de orice paraziți?

Deci logic și sfânt: Aveți organizații puternice, — aveți bani câți vreți, aveți legături mondiale, aveți pricepere, aveți istețime, știți exploata orce situație, aveți destule calități și posibilități, ca să vă căutați și găsiți și câștigați undeva un loc, un pământ, o țară, o patrie, încă ne locuită de alții. Colonizați-vă, așezați-vă acolo, munciți pământul, asudați la muncă grea, ca toate celelalte popoare.

Nu cunoșc într'atăta geografia lumii, ca să vă spun: unde? Dar cred că e loc disponibil prin: Africa, Australia, Asia, insule, etc. Iară a alunga pe alții, de exemplu pe arabii din Palestina, din căminurile lor, de pe pământul lor, nu-i nici just, nici umanitar. Au și ei dreptul la țara lor și nu se poate cere nimănui să plece din vatra sa și să te poftască pe tine, evreu, cu mărnimie, să-i ocupi locul, iar el să plece în lume...

Creștinul e dator să se iubească întâi pe sine, să aibă ce-i trebuie, ca apoi, din ce are, să poată ajuta pe aproapele, care se apropie de el cu gânduri curate de bun vecin, iar nu să deie tuturor venetichilor arme și mijloace de-a-l desființa și de-a-i ocupa locul.

Deciziunea Consiliului de miniștri din 23 Iulie 1937, prin care se reînființa Episcopia ortodoxă română a Maramureșului, a produs în rândurile uniților mare tulburare.

În „Unirea” din 31 Iulie 1937, sub titlul „Crimă națională” un anonim ne desvăluie cu insistență această stare. Încercând o acuză își toarnă conținutul sufletesc într'un articol, în care lasă să se succedă amestecul de ignoranță și rea credință, cu lipsa celui mai elementar simț patriotic.

Iată ce scrie: Prigonitorii — e vorba de Stat și Biserica ortodoxă — au lucrat în ascuns, încât reînființarea Episcopiei maramureșene a căzut la Blaj ca trăsnetul din senin.

Tulburarea în orașelul papismului se explică în moment ce guvernul a

la Origen, ca și la sfântul apostol Pavel, credința este o putere din care isvorăsc faptele bune ce înlocuiesc răul, astfel că Dumnezeu nu ne mai chiamă la răspundere pentru păcate (Moehler-Athanasie p. 91). Dar misterul credinței creștine, cum numește Origen ca și Clement, moartea lui Isus, nu are numai un rol răscumpărător, ci și unul pilduitor. Dragostea pe care Dumnezeu ni-a arătat-o prin Fiul Său, este ca o „săgeată aleasă” (Isaia), cu care rănește sufletele ca să nască și ele aceeași dragoste, care s'a manifestat prin el față de noi (Tom. I Ad. Ioan XXXVI; Rom. lib. IV). Apoi moartea lui Isus este un exemplu de luptă până la moarte împotriva păcatului.

Esența învățăturii lui Origen despre moartea răscumpărătorului este credința în puterea ei tainică. Hristos este mijlocitorul și împăciuitorul, care cu puterea lui Dumnezeu nimicește slăbiciunea noastră și revasă în sufletele noastre puterea lui Dumnezeu (αὐτοδυναμίας του θεου), — prin care putem zice: Toate le pot în Hristos celce mă întărește (Tom. I, Ioan XXXVIII). Eată mai ales de ce datorăm prisos de dragoste și mulțumire lui Dumnezeu și de ce trebuie să ne ferim a ne mai lăsa să cădem în păcat. Căci zice Origen: „Nu știm cu ce drept unii pot zice că s'au împăcat cu Dumnezeu prin sângele lui Hristos, când rămân în faptele pe care Dumnezeu le urăște. Cum poate fi împăcat, cel care face lucruri de vrăjmaș? Așa dar Pavel are drept să zică: Pe noi ceice eram vrăjmași ne-a împăcat prin moartea Fiului Său. Este foarte rușinos, ca noi, după ce ne-am împăcat astfel, după ce s'a curmat dușmănia dintre Dumnezeu și oameni, nu prin cuvântul unui păcătos, ci prin sângele mij-

locitorului, să ne întorcem iarăși la dușmănie și să facem lucruri urâte celui cu care ne-am împăcat numai prin vărsarea sfântului sânge” (Rom. IV; Moehler-Athanasie, p. 92).

Astfel învățătura lui Origen este învățătura tradițională a bisericii și dacă a schițat și teorii cari o depășesc, se datorește de o parte faptului că intuiția și inteligența lui scripitoare căuta să pătrundă și să explice taine care treceau peste marginile puterilor de cunoaștere ale sufletului, iar de alta pentru că lipsea fixarea terminologiei dogmatice, care pe vremea aceea abia începea să se infiripeze.

cutezat a face să reînvie o episcopie ortodoxă fără avizul paterilor blăjeni. Jurnalul Consiliului de miniștri i-a prins nepregătiți și risipiți poate pe la stațiuni balneare.

Scrie fără răspundere apologetul „unității suflători” ruteano-evreo-unite a Maramureșului, de sub prea catolicasca păstorire a P. S. Rusu.

N'a plecat oare din Maramureș ideea liturghiei maghiare, în biserică unită, susținută chiar de fiii acestei biserice? Nu s'a înlesnit prin această biserică devierea dureroasă a sufletului maramureșan dela dârzenia descălecătorilor, la renegații de ieri și de azi?

Statul când reabilitează sufletul românesc în Maramureșul voivodal, este diformat de catolicismul unirii ca „autor al războiului confesional”, al „prozelitismului păcătos” și al „dihoniei confesionale”.

El, statul — „s'a dejosit la scest rol criminal”, făcându-se „complice ascuns al unor halucinații” cari „din ură atavică” și „fanatism încorigibil” vor să distrugă biserica unită...

Trebuie să te crucești și să întrebi cu ce suflet a putut scrie un român astfel de cuvinte la adresa Statului și a Bisericii strămoșești? Ce conformație spirituală poate avea intelectualul care vede în Statul nostru un „complice criminal”, iar în conducătorii Bisericii ortodoxe „halucinații”, „atevici”, și „fanatici”?!
Articolul demască o stare sufletească străină acestui neam, fiindcă un suflet, ieșit din glia străbună și educat la focul sacru al trecutului, nu poate așterne pe hârtie astfel de cuvinte.

Dacă totuși realitatea este alta, orce om de bună credință poate vedea din ce izvor se difuzează ura fratricidă.

Prea cinstita cenzură nu e în stare să atingă produsul acestor încorigibili calomniatori? Sau, poate la Blaj, și cenzura s'a unit cu Roma?

„Fond național pentru apărarea bisericii străbune”. La inițiativa dlui N. Iorga, ziarul „Porunca Vremii” a deschis o listă de subscripție publică întru apărarea sfintelor noastre altare din capitala țării. Sumele subscrise se strâng într'un „Fond național

pentru apărarea bisericii străbune”. I. P. S. Patriarh Miron, împreună cu dl prof. N. Iorga, vor avea să hotărască destinația ce se va da fondului. Mai întâi se va refăce clădirea și pictura sfintei biserici *Udrican*, urmând apoi celelalte lăcașuri care au și o însemnătate istorică. Apelul din „Porunca Vremii” este întâmpinat cu multă înțelegere de sufletele românești și creștine.

Din trecutul bisericii parohiale din Cernatu
(Alt document. Vezi și Nr. 32, 33)

Se face știut oricărora se cuvine mai incolo spre pomenire (?) precum (că) sfânta biserică aceasta cu hramul Adormirii prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și totdeauna Fecioarei Mariei, s'a început la anul Domnului 1846 și nu s'a putut isprăvi din mai multe pricini, fiind la anul 1848 fuga noastră din casele noastre, de frica ungunilor, în Țara românească și Moldova, și prin venirea Muscalilor. Și bătându-se Muscalii cu ungunii a supus muscalul pe unguni, așa noi românii am venit de unde am fost, care am fost băștinași, am găsit casele noastre sparte, arse toate de unguni. Așa după ce ne-am mai înnoit ceva averea, am deres sfintele biserici, le-am înnoit cu sfinte odoare, precum și casele noastre.

Am început și la sfânta biserică aceasta, după Dumnezeu, cu ajutorul creștinilor care la anul 1866 a și luat sfârșit.

În zilele Impăratului nostru Franz Iosif în anul acesta mare bătae a avut Impăratul nostru cu Prusul. Multă oaste a pierit a Impăratului nostru.

În anul acesta 1866 am avut Mitropolit pe Excelența Sa baron Andrei Șaguna și pe Sfinții Sale Ioan Popazu și Iosif...? Preoți în Cernatu, Oprea Verzea cu fiii săi, Ioan și Radu Verzea. Preotul Oprea Verzea a slujit la biserică Cernatu ani cinci zeci și opt ani, și când am scris aceasta am fost de ani nouă zeci și doi de ani. Am scris la anul 1866 Iulie, 20. (Sig. cu ceară). Preotul Oprea Verzea, paroh și duhovnic. —

Pentru conformitate cu originalul: Pr. Silvestru Garcea, paroh

4. Soteriologia la ereticii primelor patru veacuri

Definirea terminologiei și a învățăturilor dogmatice nu s'a făcut dintr'o necesitate internă a bisericii, ci dintr'o necesitate externă, pornită din propaganda veninoasă a învățăturilor eretice. Evoluția doctrinei creștine merge paralel cu nașterea și evoluția ereziilor; în conformitate cu principiul: acțiune, reacțiune, sinteză, avem: acțiune creștină, reacțiune eretică, — sinteză dogmatică.

Primele erezii sânt opera dualismului gnostic. În lupta luminei cu întunerecul, o parte din lumină a ajuns prizonieră întunerecului. Eonul Hristos a venit în lume Mântuitor ca să elibereze lumina din împărăția întunerecului. În concepția gnostică, mântuirea nu este o problemă de răscumpărare prin jertfă, ci numai o problemă de știință. Omul prin cunoaștere dobândește mântuirea și fericirea împărăției lui Dumnezeu. Sânt trei clase de oameni: pneumatici (πνευματικοί), psihici (ψυχικοί) și hilici sau materiali, trupești (δύλοισι sau σωματικοί)

locitorului, să ne întorcem iarăși la dușmănie și să facem lucruri urâte celui cu care ne-am împăcat numai prin vărsarea sfântului sânge” (Rom. IV; Moehler-Athanasie, p. 92).

Astfel învățătura lui Origen este învățătura tradițională a bisericii și dacă a schițat și teorii cari o depășesc, se datorește de o parte faptului că intuiția și inteligența lui scripitoare căuta să pătrundă și să explice taine care treceau peste marginile puterilor de cunoaștere ale sufletului, iar de alta pentru că lipsea fixarea terminologiei dogmatice, care pe vremea aceea abia începea să se infiripeze.

Primele erezii sânt opera dualismului gnostic. În lupta luminei cu întunerecul, o parte din lumină a ajuns prizonieră întunerecului. Eonul Hristos a venit în lume Mântuitor ca să elibereze lumina din împărăția întunerecului. În concepția gnostică, mântuirea nu este o problemă de răscumpărare prin jertfă, ci numai o problemă de știință. Omul prin cunoaștere dobândește mântuirea și fericirea împărăției lui Dumnezeu. Sânt trei clase de oameni: pneumatici (πνευματικοί), psihici (ψυχικοί) și hilici sau materiali, trupești (δύλοισι sau σωματικοί)

AVIZ

„HRISTOS ÎN ȘCOALĂ“ volumul I, ediția a doua

„Hristos în școală“ I, manualul catehetului ortodox pentru școala primară, care s'a epuizat la abia câteva luni după prima apariție din 1934, a ieșit acum într'o ediție nouă. Lucrarea este revizuită și completată de autorul ei — părintele diacon D. CĂLUGĂR — și se află de vânzare la Librăria Arhiepiscopozană din Sibiu. Cartea are 536+VIII pg., este legată în pânză și costă 220 Lei.

CONSILIUL ARHIEPISCOPESC

INFORMAȚIUNI

Știre personală. I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, venind din străinătate, s'a înapoiat Sâmbătă, săptămâna trecută, la reședința Sa.

O aniversare. Singurul cotidian românesc din Țara fagilor, Glasul Bucovinei, împlinește acum două decenii de luptă în slujba intereselor superioare ale neamului românesc, aducând, timp neîntrerut de 20 de ani, orientări folositoare în toate problemele ridicate de viața publică din Moldova de nord și dând naștere astfel unui puternic curent de redeschidere națională în opinia publică a fraților bucovineni.

La sărbătoarea sămănătorilor scriului românesc a ziarului, în care sfânta noastră biserică ortodoxă a găsit totdeauna multă bunăvoință și o largă înțelegere, nu putem decât să ne asociem cu dragă inimă și să urmărim vigurosului confrate dela Cernăuți să lucreze încă multe decenii, cu spor și însuflețire, pentru propășirea Bucovinei eliberate și a patriei întregii românești.

† Eugenia Mocsonyi, fiica lui Eugen Mocsonyi († 1901) și nepoata lui Alexandru Mocsonyi († 1909), a trecut la cele eterne în 5 August 1937. În castelul de Căpâlnaș. Distinsul vlăstar al familiei mocionești, stâns în vârstă de 53 de ani, a avut din tinerețe o educație românească și ortodoxă și s'a bucurat de multă considerație în societatea înaltă din București.

Osemintele pământești ale răposatei au fost transportate la Foeni și așezate spre veșnică odihnă în cavoul familiar. Odihnească cu dreptii!

Conferență episcopozască greco-catolică s'a întrunit, în 12 I. c., la Blaj,

cum vestește foaia de acolo, *Unirea*. Episcopozii provinciei mitropolitane blăjene, sub președinția mitropolitului, au examinat, între altele — tot după *Unirea* — «chestiunea înființării prin Decret-Lege a noii Episcopozii ortodoxe în Maramureș»; — nu ne spunem însă numita foaie-dacă și conferența episcopozască a declarat drept «*crimă națională*», sau cam așa ceva, înființarea vlădiciei ortodoxe maramureșene, — ori, poate, a lăsat-o mai domol?

Act de mulțumire. Oficiul parohial ort. român, din Sâmbăta de sus apuseană, protop. Făgăraș, în numele credincioșilor, aduce călduroase mulțumiri darnicului credincios, Ioan Toma Ganea, pentru darurile însemnate făcute pe seama sf. biserică, și anume: Un rând complet de odăjdii preoțești, în valoare 6500 lei; bani numerar 1400 lei pentru repararea unui, și 1000 lei pentru procurarea unui prapor. Fapta bunului ordonat să fie îndemn de urmat de către toți cei cu dare de mână. Pr. S. Teodor.

Și în Germania se disolvă organizațiile masonice. De curând s'a desființat „Liga muncitorească masonică“ din Dresda, „Loja internațională a muncitorilor“ din Hamburg și mai multe societăți de teosofie. Bunurile acestor societăți sânt confiscate, pentru că ele slujau la „promovarea unor năzuințe dușmane poporului și statului“.

MULȚUMITĂ. Subsemnatul din adâncul inimei sale îndurerate aduc cele mai sincere mulțumiri tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoșcuților, cari cu ocazia trecerii la cele eterne a iubitei și neitatei noastre soții Frida Iordan, născută Riglay, ne-au consolată și au depus flori pe sicriu. Mulțumeste și iubiților colegi a corului Inv. cari și-au dat concursul cu ocazia înmormântării, alinându-ne prin această marea durere, pentru pierderea suferită.

NICOLAE IORDAN,
director școl. pens.

(Irineu: Adv. haer. I; Tertulian: Adv. Valentinianus, XXIX). După Saturnin sunt numai două clase: pnevmatici sau psihici și ilici sau trupești. După cum predomină elementul divin sau trupesc în om, îi este asigurată sau nu mântuirea. Materialii sânt iremediabil osândiți. În categoria întâi sânt iudeii și păgânii (Tixeront, I, p. 200). Gnosticii nu admit jertfa de răscumpărare. Ei văd în Hristos un învățător, un eon, un spirit pur, în care nu e nimic trupesc, ceva deosebit de omul Isus (Schwane, I, p. 246 și urm). Singur Marcion, pe urmele învățăturii sf. ap. Pavel, acordă morții lui Isus o valoare mântuitoare, când învață că Isus Hristos este spiritul mântuitor, Spiritus salutaris, (Tertulian, Adv. Marc. I, 19), care prin moartea sa ne-a răscumpărat din împărăția demiurgului; apoi s'a coborât în iad ca să vestească și acolo evanghelia mântuirii, dar numai păgânilor, nu și evreilor (căci el face o poziție radicală între V. și N. T.) Dar și el, ca și toți doctozii neagă lui Isus Hristos un trup real și nașterea din Fecioara Maria (Tertulian, Adv. Marc. V; Irineu: Adv. haer. I, 27; Tixeront, I, p. 208, și 414).

Nu mai puțin desfigurează învățătura despre mântuire ezeiza adoptată — peste omul Isus, la botez, s'a coborât Hristos în chipul porumbului, — monarhienii atitrinari și în fine arienii. Dar, după cum Dumnezeu a hotărât ca la plinirea vremii, când se stinșea mai mult lipsa Mântuitorului să trimită în lume pe Fiul Său, la fel când în-

vățătura despre mântuire era amenințată să fie denaturată în inșiși fundamentele ei și era lipsă de mai multă lumină, Dumnezeu a ridicat pe marele Atanasie ca să restaureze ortodoxia mântuirii pe temelii neclintite și veșnice. Căci coborând Arie pe Hristos în rândul făpturilor, nimicea integral opera răscumpărării. Numai intuiția genială și subtilă a diaconului Atanasie, a văzut acest lucru la vremea sa, de aceea este cu atât mai mare meritul lui în stabilirea crezului mântuirii în biserica ecumenică.

5. Sf. Atanasie cel Mare și ortodoxia mântuirii

Care este concepția lui Atanasie despre mântuire? Atanasie pleacă dela principiul că Sfânta Scriptură cuprinde adevărul și biserica îi dă înțelesul (Contra gent. I), căci altfel și diavolul are obicei să împrumute vorbe din Biblie (Or. I contra Arian. cap. VIII. Migne P. Gr. XXVI, 25). Opera răscumpărării se cere primită așa cum o înțelege biserica. Mântuirea este învățătura de căpetenie a bisericii, căci Isus Hristos Fiul lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră s'a făcut om din Dumnezeu și din Dumnezeu. Mântuirea este învățătura de căpetenie a bisericii, căci Isus Hristos Fiul lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră s'a făcut om din Dumnezeu și din Dumnezeu. Mântuirea este învățătura de căpetenie a bisericii, căci Isus Hristos Fiul lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră s'a făcut om din Dumnezeu și din Dumnezeu.

Omul este înstrăinat de Dumnezeu prin păcat. Prin puterile sale nu se poate mântui. Isus s'a întrupat să nimicească păcatul și moartea cu toate urmările lor. Doctrina aceasta o desvoltă el mai ales în

Nr. 7421—1937 Epit.

Concurs

pentru primirea elevilor în Internatul arhiepiscopozan pe anul școlar 1937—38

Pentru primirea elevilor în Internatul arhiepiscopozan din Sibiu pe anul școlar 1937—38 se publică concurs.

Vor fi primiți *gratuit* orfanii de preoți, săraci și silitori, iar ca solvenți copiii de preoți și ai altor părinți, mireni.

Orfanii de preoți, cu spor slab în studii, vor fi supuși la plățile unei taxe după situația materială a părinților.

Taxa de întreținere va fi 6500 lei anual, care se va plăti în 4 rate egale: la înscriere, la 1 Noemvrie, 1 Februar și 1 April.

Taxele plătite pentru cvartalul început nu se restituie în caz de repășire.

Cereri de primire scrise de părinți sau tutori vor avea să fie înaintate Consiliului arhiepiscopozesc din Sibiu până la 15 August a. c.

Orfanii de preoți vor anexa la cerere: certificat școlar, de sărăcie și familiar.

Elevii primiți vor avea să aducă cu sine: cele necesare pentru pat, rufăria de de corp și pat, hainele și încălțăminte necesară. Rufăria trebuie să fie însemnată cu numele elevului.

Intrucât în decursul anului s'ar dovedi că taxa satorită nu este suficientă, ea se va majora după împrejurări, având elevii a achita diferența satorită.

P. Cucernici protopopi și Cuc. preoți sânt rugați să pună în vedere orfanilor de preoți și altor elevi să înainteze la timp cererile de primire, însoțite de toate actele, căci fără de acestea nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopozesc dela 24 Iulie 1937.

Consiliul arhiepiscopozesc ortodox român de Alba-Iulia și Sibiu

Nr. 7597—1937 Ep.

Publicațiune

Se publică concurs pentru aprovizionarea internatelor Academiei teologice și Școlii ortodoxe de cântăreți din Sibiu pe durata anului școlar 1937/38, cu următoarele alimente:

a) Carne de vită, vițel, porc, oaie (mei), untura topită, stămna crudă și slănină afumată — toate de prima calitate.

b) Mezeluri.

c) Coloniale.

Reflecții vor înainta oferta la Consiliul arhiepiscopozesc ortodox român în Sibiu, până la 25 August 1937.

Ofertele pentru pentru carne vor fi însoțite de garanție de 5000 (cincimii) Lei în numerar.

Consiliul arhiepiscopozesc își rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertanți.

Sibiu, la 31 August 1937.

Consiliul arhiepiscopozesc

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 22 August 1937, va predica părintele Mihail Neagu.

51 1—1

Publicație de licitație

Consiliul parohial ort. român din Săsciori, jud. Alba, prot. Sebeș, dă în întreprindere prin licitație publică cu oferte închise și verbale: facerea alor 48 strane nouă și repararea altora; padimentarea întregii biserici cu scânduri de brad. Licitația se va face în 29 August 1937 în localul cancelariei comunale din loc, fiind de față și consiliul parohial. Condițiile de licitație și devizul se pot vedea la oficiul parohial.

Se va depune garanție 10% în numerar sau hârtii de valoare. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a alege dintre antreprenori pe acela în care are mai multă încredere. Spesele de deplasare privesc pe antreprenori.

Săsciori, 20 August, 1937.

Consiliul par. ort. rom.

Ioan Stoicuța,
paroh-președinte

ANUNȚ

Tuturor oficiilor protopopești și parohiale din arhiepiscopozie

Având în vedere dispozițiile testamentare ale fericitului mitropolit Șaguna precum și regulamentele pentru administrarea Librăriei și Tipografiei arhiepiscopozane, atragem atențiunea oficiilor parohiale și protopopești ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate și tipărituri oficiale precum și obiecte rituale și cărți bisericești, să se procure dela Tipografia și Librăria arhiepiscopozană.

Aceste așezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale și protopopești.

Consiliul arhiepiscopozesc

opera sa principală: De incarnatione (Migne, Tom. XXV), mai ales în cap 8—10. „Prin păcat — scrie el — omul cel inzeștrăat cu cunoștința despre Dumnezeu se pierdu și lucrul mâinilor lui Dumnezeu se strică. Căci moartea domni peste noi prin puterea unei legi, anume aceea: de veți călca porunca, cu moarte veți muri. Această lege nu se putea înlătura, ca una ce fu dată de Dumnezeu pentru călcarea poruncii sale. Dumnezeu ce a zis trebuia să se împlinească. Dar de altă parte Dumnezeu găsi cuviincios a nu lăsa să piară cu totul ființele ce s'au împărțit de Cuvântul său. Este împotriva bunății lui Dumnezeu a îngădui să piară făptura sa prin înșelăciunea satanei. Dar omul chiar prin căință nu putea să vină la Dumnezeu; căci putea singur el să se facă părtaș vieții și să se ridice din condiția naturii sale? Spre a putea veni iarăși la starea cea dintâiu avea trebuință de cel ce a făcut toate dintru început, de Dumnezeu Cuvântul. El era în stare a aduce iarăși la viață pe cele pornite spre stricăciune și a lua asupra sa vina noastră, a strica blestemul legii și a întoarce iarăși spre noi fața Tatălui, El, Cuvântul Tatălui, cel ce este peste toate, numai el putea face din nou toate, a pătimi pentru toți și a fi mijlocitor pentru toți către Tatăl“ (De incarn. cap. VI; Moehler — Athan. p. 149).

Erau după Atanasie, (De incarn. cap. VI—IX), trei posibilități de mântuire în afară de întrupare. 1. Dumnezeu să-l ierte pe om și să nu-i mai dea nici o pedeapsă

pentru păcate, soluție imposibilă deoarece Dumnezeu nu-și poate contrazice cuvântul său. 2. Dumnezeu să-l lase pe om să piară în corupție, ceea ce încă nu era cu putință ca lumea, opera Cuvântului, să fie lăsată pradă diavolului. 3. Dumnezeu să-i ceară omului pocăință pentru păcate, dar și această soluție este o soluție incompletă, fiindcă penitența curăță păcatele dar nu remediază natura noastră [coruptă] (Tixeront, II op. cit. p. 148). Mai rămâne o singură cale de mântuire: întruparea și jertfa Logosului creator, pentru a mijloci o nouă creație. Astfel Hristos Cuvântul s'a întrupat, și-a adus umanitatea sa jertfă pentru toți, προσφορά του καταλληλου, a împlinit legea prin moartea Sa și a înnoit viața cea dela început, την αρχην ζωης. Precum printr'un om a împărățit în lume moartea, tot astfel prin întruparea Fiului și prin moartea sa, oamenii au dobândit iarăși viața, iar moartea s'a omorât (De incarn. cap. VIII; Moehler Athan. p. 149). El s'a arătat mai puternic decât moartea și în trupul său cel nestricăcios înfățișează învierea tuturor. A trebuit să moară pentru toți, ca să se șteargă vina tuturor, să înceteze blestemul și stricăciunea să fie nimicită prin harul învierii (De incarn. cap. XX—XXI; Migne, P. Gr. Tom. XXV). Pentru cei ce cred în El moartea nu mai este o pepepsă, ci o trecere la slava învierii.

Organizați
Reuniuni de femei